

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії літератури та славістики

ПРОГРАМА

***та методичні рекомендації
з мовної практики***

для студентів II курсу факультету
іноземної філології спеціальності 7.01.0103
“Педагогіка та методика середньої освіти.
Мова (англ., рос.) та література”

Рівне - 2003

Програма та методичні рекомендації з мовної практики для студентів II курсу факультету іноземної філології спеціальності 7.01.0103 “Педагогіка та методика середньої освіти. Мова (англ., рос.) та література” / Укладачі: Т.Г. Сербіна, І.М. Самборська. — Рівне: РДГУ, 2003. — 20 с.

Укладачі: кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та славістики **Сербіна Т.Г.**
кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та славістики **Самборська І.М.**

Рецензенти: кандидат педагогічних наук, доцент РДГУ
Войцешук Л.А.;
кандидат філологічних наук, доцент РДГУ
Степанова О.І.

Відповідальний за випуск: кандидат філологічних наук, доцент РДГУ **Сербіна Т.Г.**

Затверджено на засіданні кафедри теорії літератури та славістики РДГУ, протокол № 6 від 12.03.2003р.

Рекомендовано до друку науково-методичною Радою РДГУ, протокол № 8 від 22.04.2003р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2003

ЗМІСТ

Вступ	4
Мета і завдання практики	5
Програма практики	9
Організація мовної практики	10
Форми та методи контролю	11
Підведення підсумків практики	11
Зразки оформлення матеріалів практики	13
Рекомендована література	17

Вступ

Мовна практика посідає вагоме місце у процесі підготовки спеціалістів із російської мови. Вона передбачає удосконалення навичок усного мовлення з дотриманням орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних норм, вмінь двостороннього перекладу, анування, рецензування текстів різних стилів та жанрів, навичок грамотного письма, поповнення знань з лінгвокраїнознавства, що сприятиме підвищенню лінгвістичної, комунікативної та етнокультурної компетенції студентів.

Мовна практика не тільки розширить і поглибить лінгвістичний кругозір студентів, але й дасть уявлення про принципи та методи лінгвістичного аналізу. Сформовані під час практики вміння та навички слухати, відбирати, аналізувати і науково пояснювати мовні явища сприятимуть підвищенню рівня професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника.

Відповідно до навчального плану із спеціальності 7.01.0103 “Педагогіка та методика середньої освіти. Мова (англ., рос.) і література” практика проводиться для студентів 2 курсу факультету іноземної філології у IV семестрі протягом двох тижнів. На її проходження навчальною програмою виділяється 18 годин.

Мета і завдання практики

Метою практики є поглиблення знання російської мови, вдосконалення навичок спілкування та роботи з літературою зі спеціальності.

Завдання практики:

- удосконалення навичок вільного спілкування російською мовою у межах звичайних мовленнєвих ситуацій;
- закріплення орфоепічних норм російської мови;
- розширення лексико-фразеологічного запасу;
- засвоєння формул російського мовного етикету;
- розширення країнознавчих знань;
- набуття навичок перекладу з української мови на російську, а також з російської на українську;
- вдосконалення умінь та навичок роботи з науковою, науково-методичною та довідковою літературою.

Мовна практика реалізується через:

- спілкування “студент – викладач”, “студент – студент”, “студент – співрозмовник”;
- виконання завдань з орфоепії;
- прослуховування аудіозаписів зразкової вимови диктора;
- записи усного мовлення з їх подальшим орфоепічним аналізом;
- прослуховування радіо- та телепередач російською мовою;
- виразне читання художніх текстів;
- використання у процесі спілкування формул мовного етикету (привітання, звертання з запитанням, прохання, подяка тощо);
- складання лексико-фразеологічних словників за темою;
- письмовий переклад текстів з української мови на російську і навпаки, співставлення звукової, лексико-фразеологічної систем російської та української мов;
- читання наукових періодичних видань російською мовою, написання анотацій, рецензій статей, редагування написаного.

В процесі мовної практики студенти повинні виконати завдання з орфоепії, перекласти з української мови на російську не менше 5 сторінок друкованого тексту, а також з української на російську - 3 сторінки, написати 2 анотації, 1 рецензію (від-гук) на статті з наукових та науково-методичних журналів.

Завдання з орфоєпії

- 1) заповнити орфоєпічну анкету на 2 опитуваних (зразок оформлення див. на С. 14);
- 2) зробити орфоєпічний аналіз їхнього мовлення (1 опитуваний – з рідною мовою українською, 1 – з російською);
- 3) для перевірки відповідності літературним нормам свого та чужого мовлення звертатись до орфоєпічного словника;
- 4) при аналізі враховувати акцентологічні, а також орфоєпічні правила (норми):
 - вимови голосних;
 - вимови приголосних: твердих та м'яких, дзвінких та глухих, губних, шиплячих, звуку Г;
 - вимови деяких граматичних форм;
 - вимови запозичених слів;
- 5) виконати вправи з орфоєпії (за визначенням керівника практики).

За основу прийняті наступні **методичні принципи**:

- 1) принцип комунікативності;
- 2) принцип урахування рідної мови;
- 3) принцип комплексності.

Корекція та закріплення орфоєпічних навичок здійснюється на значному текстовому матеріалі, що включає зразки класичної російської поезії та прози.

Для двостороннього перекладу пропонуються наукові та науково-методичні матеріали з журналів “Вопросы языкознания”, “Русская словесность”, “Русская словесность в школах Украины”, “Русский язык в научном освещении”, “Вестник Московского университета”, “Слово і час”, “Дивослово”, “Всесвітня література”, “Зарубіжна література в навчальних закладах” та ін.

Культурно-пізнавальний аспект російської мови представлено художніми творами О.Пушкіна, М.Лермонтова, М.Гоголя, А.Фета, Ф.Тютчева, І.Крилова, І.Нікітіна, О.Кольцова, А.Майкова, Л.Толстого, А.Чехова, І.Буніна, В.Короленка, С.Єсеніна,

К.Паустовського, С.Міхалкова, К.Симонова, М.Цветаєвої,
Б.Пастернака та ін.

Морально-етична спрямованість навчальних текстів забезпечується відбором афористичного матеріалу, який включає російські прислів'я та приказки, крилаті вислови різної тематики.

Програма
проходження мовної практики
студентами факультету іноземної
філології спеціальності 7.01.0103
“Педагогіка та методика середньої освіти.
Мова (англ., рос.) та література “

№ п/п	Зміст роботи	К-сть ауд. год.	Самостійна робота
1.	Настановча конференція	1	-
2.	Аудіювання, вдосконалення орфоепічних, лексико-фразеологічних, граматичних та стилістичних норм російської мови. Виконання завдань з орфоепії	5	2
3.	Перегляд навчальних фільмів, прослуховування записів, моделювання мовленнєвих ситуацій	3	-
4.	Читання російською мовою оригінальної наукової, науково-методичної, художньої літератури, їх письмовий переклад українською мовою; поповнення лексико-фразеологічного запасу, розширення знань з лінгвокраїнознавства	4	2
5.	Робота в бібліотеці: читання періодичних видань російською та українською мовами; двосторонній переклад; рецензування та анотування статей, редагування написаного	5	2

Організація мовної практики

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра теорії літератури та славістики. До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри.

Практика розпочинається з настановчої конференції, де студенти отримують завдання, ознайомлюються з програмою проходження мовної практики та вимогами до оформлення звітної документації. На період практики призначається староста групи, який контролює відвідування студентами практики, виконує доручення керівника.

В кінці практики студенти здають керівникові звітну документацію.

Практика завершується заліком.

Проведення практики здійснюється аудиторно по групах під керівництвом викладача, який забезпечує виконання програми, складає план мовної практики, інструктує практикантів про порядок заповнення звітної документації, контролює виконання всіх завдань, здійснює облік роботи студентів, контроль за їхнім усним мовленням, перевіряє та оцінює звіти студентів, виставляє залік, звітує на засіданні кафедри про підсумки практики.

Студенти-практиканти зобов'язані:

- ознайомитися з робочою програмою практики, отримати від керівника консультації щодо проходження практики та оформлення звітності;
- своєчасно прибути на практику і приступити до виконання завдань;
- у повному обсязі виконати усі завдання, передбачені програмою;
- оформити звітну документацію згідно з вимогами (див.С.13-16), своєчасно її здати і отримати залік з практики.

Форми та методи контролю

Плануються такі форми і методи контролю:

- проведення та аналіз орфоепічної анкети;
- перевірка транскрибування текстів та виконання орфоепічних вправ;
- орфоепічний аналіз мовлення опитуваних;
- перевірка самостійної роботи студентів з орфоепічним словником та текстами різної фонетичної складності;
- виразне читання та переказ текстів з дотриманням орфоепічних норм;
- перевірка перекладів, анотацій та рецензій, складених лексико-фразеологічних словників.

Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти здають керівникові матеріали:

- звіт про виконання програми практики (вимоги до оформлення звіту див. на С. 16);
- орфоепічна анкета (зразок оформлення див. на С. 14);
- записи мовлення з орфоепічним аналізом;
- виконані вправи з орфоепії;
- переклад текстів з російської мови на українську: обсяг роботи – 5 сторінок російськомовного тексту;
- переклад текстів з української мови на російську: обсяг роботи – 3 сторінки україномовного тексту;
- 2 анотації (російською та українською мовами) та 1 рецензія (російською мовою) статей із періодичних видань зі спеціальності;
- лексико-фразеологічний словник /тематика визначається індивідуально, відповідно до тематики обраних періодичних матеріалів /.

За результатами перевірки звітної документації керівник практики виставляє студентам залік у заліково-екзаменаційну відомість та в залікову книжку.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри теорії літератури та славістики.

Зразки оформлення матеріалів практики

1. Титульний лист

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії літератури та славістики

Матеріали мовної практики

Підготував (ла)
студент (ка)
групи
факультету
іноземної
філології
Прізвище, ім'я

Керівник
практики

Рівне - 2003

Примітка: титульна сторінка оформлюється у друкованому вигляді.

2. Оформлення орфоепічної анкети

1. Фамилия, имя, отчество

2. Год рождения _____
3. Место рождения

4. Место рождения Ваших родителей

5. Пол _____
6. Национальность _____
7. Родной язык

8. Изучали ли в школе русский язык? _____
9. Оцените Ваш уровень владения украинским языком: а) владею свободно, б) с затруднениями (необходимое подчеркните).
10. Оцените Ваш уровень владения русским языком: а) владею свободно, б) с затруднениями.

Примітка: анкета заповнюється кожним із двох опитуваних; до неї додається транскрипція та аналіз їхнього мовлення.

3. Письмовий переклад

- а) назва статті, автор , джерело;
- б) нові слова та словосполучення, фразеологічні звороти;
- в) план;
- г) переклад.

Переклад виконав

Переклад перевірів

Примітка: оригінал статті подається у ксерокопійованому вигляді.

**4. Звіт про проходження мовної практики
студента-практиканта**

Прізвище, ім'я

Факультет, група

Керівник практики

Звіт (відповідно до пунктів програми)

Висновки та пропозиції

Дата

Підпис практиканта

Підпис керівника

Рекомендована література

1. Аванесов Р.И. Русское литературное произношение. - М., 1984.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод. - М., 1975.
3. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. - М., 1980.
4. Ижакевич Г.П., Кононенко В.И., Пилинский Н.Н., Сиротина В.А. Сопоставительная стилистика русского и украинского языков. - К., 1980.
5. Культура русской речи на Украине / Под ред. Г.П. Ижакевич. - К., 1976.
6. Лебедева Ю.Г. Звуки. Ударение. Интонация. - М., 1986.
7. Лебедева Ю.Г. Пособие по фонетике русского языка. - М., 1981.
8. Новейший русско-украинский словарь / Под ред. Л.Г. Савченко. - Харьков, 1999.
9. Ожегов С.И. Словарь русского языка. - М., 1986.
10. Олійник І.С., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник. - К., 1991.
11. Орфоэпический словарь русского языка / произношение, ударение, грамматические формы / Под ред. Р.И. Аванесова. - М., 1983.
12. Фразеологический словарь русского языка / Под ред. А.И. Молоткова. - М., 1986.

13. Фразеологічний словник української мови: В 2т.
/Уклад.В.М.Білоноженко та ін. - К., 1993.
14. Что значит знать язык и владеть им / Н.М. Шанский,
И.Л. Резниченко, Т.С. Кудрявцева и др. - Л., 1989.
15. Юрчук Т.Г. Изучение орфоэпии в школе. - К., 1986.

Навчальне видання

Програма та методичні рекомендації з мовної практики
для студентів II курсу факультету іноземної філології
спеціальності 7.01.0103 “Педагогіка та методика середньої
освіти. Мова (англ., рос.) та література”

Укладачі: Т.Г.Сербіна, І.М.Самборська

Відповідальний за випуск: Т.Г. Сербіна

Комп'ютерна верстка: Л.Федорук

Підписано до друку 15.05.2003 р.
Папір офсет. Формат 60/84 1/16.
Ум. др. арк. 0,33
Тираж 100. Зам.№ 129/2

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12

